

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 67. ANULU XVI.

Telegrafulu este de doue ori pe septimana: joi'a si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gata prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear pe o jumtate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumtate de anu 4 fl. v. a. Pentru princip. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru intea ora cu 7. cr. sirula, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu, in 22 Augustu (3 Sept.) 1868.

Cerculariulu

de conchiamarea congresului bisericescu*) nationalu romanu.

Nr. cons. 795. 1868.

Preacinstitoru Parinti Protopopi si Administratori protopopesi. Cinstitei Preotimi, si poporului credintiosu din Archidiecea' a nostra romana gr. res. a Ardealului!

(Capetu).

II. Cele douedeci de cercuri de alegere pentru cei doue-dieci deputati laici, apoi Comissarii consistoriali, si locurile acestoru cercuri:

Impartirea Archidiecesei in doue-dieci de cercuri de alegere pentru 20 deputati laici la Congresulu bisericescu nationalu romanu, si a Comisarilor Consistoriali.

B. I-lea Cercu de alegere; Comisariu consistorialu Parintele Protopopu Ioannu Hannia.
Loculu de alegere: Salisce.

Protopresbiteratulu Sabiului I. si din protopresbiteratulu Mercurei partea cea din Scaunulu Miercurei

II-lea Cercu de alegere; Comisariu consistorialu Parintele Protopopu Ioannu Panovicu.

Loculu de alegere: Resinariu, Protopresbiteratulu Sabiului II. si din protopresbiteratulu Mercurei, partea cea din Comitatulu Albei de josu.

III-lea Cercu de alegere; Comisariu consistorialu Parintele Protopopu Ioannu Tipeiu.

Loculu de alegere: Sabesiu. Protopresbiteratulu Sebesiului.

IV-lea Cercu de alegere; Comisariulu consistorialu Parintele Protosingelu Nicolau Pope'a.

Loculu de alegere: Agnit'a. Protopresbiteratele: Nocrichului, Cincului mare si Palosiului

V-lea Cercu de alegere; Comisariu consistorialu Parintele Protopopu Zacharia Boiu

Loculu de alegere: Sighisior'a. Protopresbiteratele: Sighisioarei, Mediasului si Cohalmului.

VI-lea Cercu de alegere; Comisariu consistorialu Parintele Protopopu Petru Popescu.

Loculu de alegere: Fagarasiu. Protopresbiteratele: I si alu II Fagarasiului.

VII-lea Cercu de alegere; Comisariu Consistorialu Parintele Protopopu Parteniu Trombitasiu.

Loculu de alegere: Deagu. Protopresbiteratele: Osiorheliului, Tarnavei de susu si de josu.

VIII-lea Cercu de alegere; Comisariu consistorialu Parintele Protopopu Moise Lazaru.

Loculu de alegere: Bradu. Protopresbiteratulu Zarandului.

IX-lea Cercu de alegere; Comisariu consistorialu Parintele Protopopu Teodoru Buzdugu.

Loculu de alegere: Galatiu. Protopresbiteratele: Bistritiei si Giurgiului.

X-lea Cercu de alegere; Comisariu consistorialu Parintele Protopopu Vasilu Piposiu.

Loculu de alegere: Hondolu. Protopresbiteratele: Gioajulu I. si II.

XI-lea Cercu de alegere; Comisariu consistorialu Parintele Protopopu Ioannu Petricu.

Loculu de alegere: Sacele. Protopresbiteratulu Brasiovlului I. si alu II.

XII-lea Cercu de alegere; Comisariu consistorialu Parintele Protopopu Ioannu Metianu.

Loculu de alegere: Elöpatacu. Protopresbiteratele: Branului, Treiscauneloru si Hidvegului.

Cuventulu acest'a e de a se adauge la acestu locu si in nrulu trecut

XIII-lea Cercu de alegere; Comisariu consistorialu Parintele Protopopu Ioann Patiti'a

Loculu de alegere: Abrudulu. Protopresbiteratele: Zlatn'a de josu si de susu.

XIV-lea Cercu de alegere; Comisariu consistorialu Parintele Protopopu Simeonu Popu Moldovanu.

Loculu de alegere: Turd'a. Protopresbiteratele: Turd'a, Secu si Lupsia.

XV-lea Cercu de alegere; Comisariu consistorialu Parintele Protopopu Ioannu Ratin.

Loculu de alegere: Hatiegu. Protopresbiteratulu Hatieglului.

XVI-lea Cercu de alegere; Comisariu consistorialu Parintele Protopopu Petru Rosica.

Loculu de alegere: Calat'a mare. Protopresbiteratele: Ungurasiului, si alu Clusiului de susu si josu.

XVII-lea Cercu de alegere; Comisariu consistorialu Parintele Protopopu Grigoriu Ciocasiu.

Loculu de alegere: Rohia. Protopresbiteratele: Chioar'a Solnocu I si alu II.

XVIII-lea Cercu de alegere; Comisariu consistorialu Parintele Protopopu Nicolau Crainicu.

Loculu de alegere: Ili'a. Protopresbiteratele: Dobr'a si Ili'a,

XIX-lea Cercu de alegere; Comisariu consistorialu Parintele Protopopu Nicolau Popovicu.

Loculu de alegere: Orescia. Protopresbiteratele: Dev'a si Orescia.

XX-lea Cercu de alegere; Comisariu consistorialu Adm. Protopopescu Alesandru Turdasianu.

Loculu de alegere; Belgradu. Protopresbiteratele: Belgradu si Muresiu.

III. Se insarcineza fie-care Protopresbiteru, si Administratoru protopopescu, a mijloci dela comunele bisericesci contribuie de bani din lădile lor bisericesci pe sem'a cheltueleuru deputatulu loru preotiescu si mirenescu, si totodata a face si prin Preoti colecte de bani dela cei mai avuti crestini spre acestu scopu, si aceste contribui de bani sa se tramita Consistoriulu prin Comisariulu respectivu consistorialu, căci deputatii voru primi din acesti bani diurnele lor dela Eforia archidieceana.

IV. Diu'a alegerei de deputati preotiesci se prefige pe 2/4 Sept., iera pentru deputatii mireni pe 5/7 Sept. Comunele bisericesci trebuie sa indiestreze pe alesii lor pentru alegere de deputatu cu plenipotintia, care au a o predă Comisariulu consistorialu inainte de actulu alegerei; căci cari nu voru produce astfelu de plenipotintia, acei'a nu se potu lasa la votisare.

V. Deputatii alesi din cleru si poporu au sa fia prevedinti asijderea cu plenipotintia din partea fie-cărui cercu de alegere, si acesta plenipotintia au sa o predea congresulu spre legitimarea lor.

VI. Fia-care Comisariu consistorialu are a raporta Consistoriulu neamanatu rezultatulu alegerei si a asterne sum'a colectei pe sem'a Deputatulu consistorialu.

Sabiu, din Siedinti'a consistoriale tienuta in 12 Augustu 1868.

Alu vostru alu tuturor

de totu binele voituriu

(L. S.) Archiepiscopu si Mitropolitu

Andrieu m. p.

Reflessiuni referitorie la memorandumulu scaun. Salistei si Talmaciului.

Cetiramu in „Hr. Ztg.“ din Sabiu nr. 207 nisce riflessiuni referitorie la memorandumulu scaunulu Salistei si Talmaciului, asternutu la diet'a din Pest'a prin stim. nostru aperatoriu Puscaru, unde se dice: ca aretarile nostre din memorandumu despre

nedreptele si nefundatele pretensiuni ale universitatei sase, despre documentatele nostre drepturi si libertati etc., cari in adinsu aru fi scose din ventu, s'aru deslusi din destulu prin donatiunile regesci si documentele despre drepturi de prescriere (Verjährungs-Rechte) asiediate in archive.

Corespondinti'a din „Herm. Ztg.“ mai multu pretiu aru avea, candu ne-aru areta pre calea publicitatiei acelea donatiuni si documente, si nu ne-aru indrepta la archive, cari precum e cel'a alu universitatiei sase, la tote timpurile ne-au fostu inchise, si de unde, cu calcarea mai multoru mandate regesci, nu ni s'au datu nici documentele scauneloru nostre proprii.

Pare-ni-se ca si acum se sfiesce corespundintele a est la lumina lunei cu donatiunile si documentele lui, noi amu aretatu in memorandumu ce feliu de donatiuni posedu dnii sasi; judece despre ele diet'a, si mai multu lumea si opiniunea publica.

De drepturi de prescriptiune (Verjährungs-Rechte) asupr'a nostra nu amu sciutu insa nimic'a pana la corespundinti'a din „Hr. Ztg.“

Deca e asiá, si decu drepturi omenesci si libertatile nostre s'au pututu sterge prin prescriptiune in favorea natiunii sase, apoi cu acest'a singuru corespundintele i-si arata slabiciunea documenteloru sele si estrem'a nedreptate a natiunii sase asupr'a nostra.

Coresp. vrea sa arete starea adeverata a lucrulu dicendu: „ca valachii, cari pre rendu au emigratu din Romania in dominiulu Salistei si alu Talmaciului, in comitatulu Albei au fostu de deceniu iobagii siepteloru judetie, ei nu au facutu robote in natura, dara si-au rescumperatu robotele cu bani; executiunile esmise de catra gubernu in secululu trecut, cu militia si tunuri asupr'a prevaricatiuniloru si renitentieloru Salisteniloru, aru dovedit, catu de fundata au fostu relatiunea jobagionala a coloniloru din Saliste si Talmaciu; căci inca eurendu inainte de 1848 au fostu executii in Saliste; acesti coloni aru fi fostu supusi jurisdictiunii sasesci politice, fiindu ei indepartati de pamentulu lor comitatensu etc. . . . care pusetiune le aru fi fostu lor placuta căci in tota tier'a sasésca nu se aflau omeni liberi asiá avuti, ca acesti coloni si cei din dominiulu Branului; dice mai de parte corespundintele, ca de-si baronulu Salmen la an. 1861 au disu, ca acesti coloni s'au facutu omeni liberi, totusi congregatiunea scaunulu Sabiului au protestatu in scrisu in contra incorporarei lor la acestu scaunu tienendu-se ei de comitatu, despre care protestu nu s'au mai decisu nimic'a; in fapta ei nu se tinu de scaunulu Sabiului, si de aceea nici nu se invita la adunarile scaunale“.

Acestea nu suntu documente, ci numai vorbe, cari nu le audimu astadi intai'a-ora dela fratii nostri sasi, asiá dara suntu vorbe голе, cu cari nici unu pasagiu din memorialulu nostru nu s'au refrantu.

Asiá dara la acestea frase respundemu atai'a; ca decu romanii nostri aru fi emigratu din Romania'a dupa venirea sasiloru in Ardelu in dominiile acestora, Saliste si Talmaciu, ca coloni ai loru apoi ne miramu, cum de pote concede Andreanulu sasiloru usulu in padurile si apele Blaciloru? cum de-se numesce Saliste si Talmaciu sute de ani scaune, s e d e s, si nu dominiile sasiloru, chiaru si in legile patriei? cum de si-au facutu ele, ca scaune, constitutiuni gremiali libere? etc. etc.

Taxe au platitu si multe alte comune, despre ale caroru calitate de fundu regescu, nici sasi nu s'au indoitu, căci acestea taxe erau primitivele salarie ale oficiantiloru fundulu regescu. In scaunulu Salistei si alu Talmaciului inso — cari erau

cea mai buna bucatara a 7-loru judetie — acestea si-au usurpatu nu numai taxe nenumerate, dara au constrinsu pre locuitori a curati si stradele si platele Sabiului, intr'unu modu, care d'abia s'au pututu ivi prin plantagele Americii, pentru care fapte numai audite au fostu s'iepte judetie de către regimu chiaru si predepsiti cu una suma rebonificatore, de circa 23 mii florini.

Da! si executiuni, cu tunuri, au esoperatu puternicii s'iepte judetie in finea secolului trecut a supra Salisteniloru, spre a storce dela ei in modulu acest'a contracte urbariali, in cari se vorbesce de redemptiunea taxeloru robotale asiá precumu chiaru cei mai tirani fosti domni pamentesti, nu au facutu, căci bietii ómeni numai puteau ajunge la nici unu scaunu alu dreptății, fiindu persecutati de prepositii si blândii loru inspectori, spani, provisorii, sabadasi etc. sasi.

Ore astfelii de documente servescu de bas'a celoru ce le scrie corespondentele lu H. Z.?

Prin executiunile cele cu tunuri asupra Salisteniloru vrea corespondentele se demestre dreptulu dominatului s'iepteloru judetie asupra nóstra? amaru dreptu! si inca si a di se potu provoca sasi civilisati la atari drepturi!!

Daca scaunulu Salistei si alu Talmaciului sau supusu administratiunei sasesci a scaunulu, pentru indepartarea loru de comitatulu albei, cumu dice „Hr. Zt.“, apoi cu mirare intrebamu: cumu de nu sau supusu acestei administratiuni comunele Magu, Aciliu, totu Sace-lulu, ba pote si Oena, cari totu asiá de departe, si pote mai departe suntu de comitatulu Albei, d. e. de centrulu lui, decâtu Salistea, Galesiulu Tilsca?

Déca in fine Români nostri au devenitu avuti, apoi la atá'a de siguru nu au ajunsu prin ajutoriulu Sasiloru, ci cu tóte opressiunile sasesci, ce le purtau, numai prin eminentulu loru spiritu de inaintare.

Marturisimu, ca compatimimu categoric'a asertiune a corespondintulu, ca pe bas'a astorfeliu de argumente ne au eschisu fratii sasi dela tóte drepturile politice, si ca nu vomu fi chemati nici de aci incolo in adunările scaunale, dora pentru protestulu cetății Sabiului dela 1861 (nu alu adunării scaunale). Dar eata ca corespondentele intaresce acelea rele, in contra căror'a ne plângemu cu totu dreptulu in memorandu, in care amu produsu documente pentru asertiunile nóstre, iar nu vorbe góle si frase ruginite, cá ale corespondentulu.

Salistenii si Boitienii

Eveneminte politice.

Sabiul 11 Augustu.

Intalnirea Imperatulu Austriei cu principele de Hohenlohe, ministrulu primariu alu Bavariei, la curtea drumulu de feru din München, in dilele din urma, a datu politicloru ansa la diverse conjecturi. „Mem. dipl.“ asigura ca Imperatulu a descoperitu principelui bavarezu ideile sele politice, cari are sa le urmeze Bavaría intocm'a cá si Austria. Ideile aceste suntu: sa se observeze strictu tratatulu de Prag'a. Aceea-si fóia in deductiunile sele mai departe intaresce, ca nu a pututu fi vorba de o apropiare intre Austria si Prussia, dupa cum se afirmá din unele párti cu vre o câte-va septamáni inainte de acést'a.

Regele Saxoniei se dice ca erá pré aprópe a abdice de tronu. Caus'a la acést'a e estinderea puterei militare prussiene asupra Saaxoniei in mesura mai mare, — unu lucru care indignéza pre regele.

Sgomotele de resbelu, pre lángra tóte demintirile oficióse nu se stempera.

Romani'a recruteza 10 mii feciori.

Adunarea generala

a Asociatiunei transilvane pentru lit. si cult. poporulu rom.

Acést'a festivitate olimpica a româniloru, unde are a se intrece fia care luptatoriu inteliginte, alu natiunei se serba in anulu acést'a in Gherla. Preste acceptare ea a intrunitu unu numeru frumosu de inteliginti pre diu'a de 2 Aug. n. la cari se mai adausera si in diu'a urmatoria. Se trecemu preste frumseti'a orasielului Gherla atátu dupa situatiunea cátu si dupa fisionomi'a lui interna, dicendu ca e unulu dintre cele mai netede si placute pâna la unu punctu alu

seu, carele durere, e unu malum necessarium (?) alu societății.

Deci dupa acést'a, mica digressiune sa ne întorcemu către sala ospetariei celei mari, localulu unde se tienu siedintiele si aci sa urmarimu activitatea birbatiloru intruniti pentru prosperarea literaturii si a culturii poporulu român.

Dlu Elia Macelariu face propunerea de a se alege o deputatiune carea se invite pre presedintele Asociatiunei la Adunare. Deputatiunea constatatória din 12 membri sub conducerea Ilustr. S. Eppului Vancea se duce si preste óre cátu tempu vine cu presedintele. Acést'a cetesce apoi unu discursu de deschidere in carele amintesce de scopulu adunării tenute in anulu acést'a pre malulu Somesiului, locul unde a cadintu ordinora gloria romana. Cuventulu intregu a fostu primitu cu unu intreitu: „sa traiésca“

Cá respunsu si totu odata salutate indreptata Adunării, rostesce Dlu Can. Anderco unu cuventu, prin carele-si esprima bucuri'a, ca Gherla fu pentru acestu anu distinsa cu concentrarea inteligintiei in acestu orasiu, pentru cá sa contribue la prosperarea culturii române atátu de necesse cu deosebire pre aceste locuri.

Dupa acestea se alege notarii ad hoc DD. Justinu Popfiu, Dr. Mihali si Vis. Romanu.

In data dupa acést'a presedintele amintesce de mórtea repausatulu Metropolitu, membru fundatoru alu Asociatiunei Escel. S. Alessandro Sterca Siulutu Adunarea la pronunsierea numelui repausatulu Metropolitu se scóla si manifestéza condurea sea.

Presedintele intréba déca mai are cineva sa faca vre o observare si nefiindu nimica trece

Adunarea la afacerile sele conformu programulu asternutu de comitetulu Asociatiunei si asiá cetesce dlu secretariu H raportulu comitetulu, apoi urméza raportulu cassierulu si in fine alu bibliotecariulu Asociatiunei.

Se alege pentru conscrierea membriloru celoru noi dlu. I. P. Maieru, Huza si v. fiscalulu Vas. Popu.

Vine apoi alegerea comissioniloru.

Inainte de a se ceti disertatiunile incurse face vicariulu Pavelu propunerea, cá activitatea Asociatiunei sa se estinda si asupra Marmatiei si Satu-marelui. Propunerea se indrépta la comisiunea respectiva.

Facenduse acéat'a se urca pre tribuna dlu Iosifu Vulcanu, redactorulu „Familiei“ si alu „Gurei satulu“ si declama o poesia a sea „Geniulu natiunei.“ Dupa densulu se urca la tribuna dlu Justinu Popfiu si cetesce unu panegiricu asupra poetulu, Andreiu Muresianu. In fine dlu Iosifu Popu asesore comitatensu disertéza asupra teme: Ocupatiunile primitive a le ómeniloru si inventiunile acestora cu deductiune la poporulu român. Acést'a disertatiune interesanta si totu odata de folosu realu fu urmarita de auditoriulu intregu cu atentiune vjua.

Pâna aici activitatea siedintiei prime. Despre cele intemplete afara de siedinti'a in aceeași di amintesce de banchetulu ce s'a tiennu la 2 óre dupa amédu unde au urmatu toaste numeróse.

Dlu Pascali a fostu impededatu de a veni la Gherla si asiá publiculu de aici a trebuitu sa se desdauneze de petrecerile ce le aru fi ayutu cu petrecerile teatrale prin unu balu arangiatu de unu comitetu alesu anume spre acestu scopu.

Conferintie invetiatoresci.

(Urmare din nr. 65.)

Siedinti'a a dou'a dupa ameadu.

Dupa autenticarea protocolulu din siedinti'a precedentu, fiindu de facia Pré cinstiele loru parintii protopopresbiterii, domn. conducatoriu presentá urmatori'a temá spre resolvere „Cum u trebuie sa urmeze invetiatoriulu in scóla elementaria la propunerea objecteloru prescrite, cá sa nu strice totu invetiamentulu urmatoriu“?

Dupa o desbatere destulu de lunga, la carea au luat parte afara de domnulu conducatoriu urmatorii domni directorulu Michailu Stoic'a, notariulu conferintiei si parintele diaconu Dumitru Cuntianu, conferinti'a lasa in bun'a cumpenire a fiacáru invetiatoriu spre a si alege practicabilulu drumu, care are salu duca la scopu mai lesne si mai siguru.

Acumu urméza alta intrebare: „Ce are se inveti'a in scóla popularia, si de unde sa se scóta materialulu de invetiamentu“? Deliberându conferinti'a asupra acestei teme sustine in marea ei majoritate, cá sa se invetie aceea, ce este prescisu in instructiunea supremei directiuni scolare; iera materialulu de invetiamentu sa se scóta din manualele recomandate de directiunea suprema de scóle. Aci mai adauge domn. conducatoriu, ca pentru dictando póte alege invetiatoriulu respectivu diceri si sentintie proverbiali din sánt'a scriptura, cari au cuprinsu moralu si le potu cuprinde elevii, apoi propune urmátorea tema: „In comunele, cari intretinu doi séu mai multi invetiatori, cum au d'a impartii pre elevii si objectele? Intáundu mai multi membri in discussiunea acestei teme, arátându fiacare la rendulu seu prax'a castigata in acést'a directiune conferinti'a recománda cele ce se dicu in instructiune si in acést'e privintia.

In Siedinti'a a trei'a in 8 Augustu, inainte de ameadu

Dupa autenticarea protocolulu din siedinti'a trecutá, la ordine vine urmátorea tema: „Prin ce si póte implini scóla popularia chiamarea sea?“

Conferinti'a intráundu in desbaterea acestei teme sustine cu taria principiulu urmatoriu: „Prin a sprijini si promová educatiunea din familia; prin a indrépta gresielele si prin a deplina defectele; prelanga aceea de a mijloci eleviloru sei castigarea enúscintieloru celoru mai neaparatu trebuincióse pentru viétia.“ Dupa acést'a domn. conducatoriu presentá alta tema: „Dela cine atárna binefacatori'a influentia a invetiamentulu si disciplinei asupra spiritulu eleviloru? Conferinti'a intráundu in meritolu acestei teme reconósce, cá cea mai nemediulocita si cea mai puternica influentia asupra elevulu trebuie sa vina dela personalitatea invetiatoriulu. Si chiaru de aceea cu cátu educatoriulu va uni in sine mai multe insusiri nobile, cu atátu acést'a inflóntia este mai educativa. Domnulu conduc. presentá alta tema „Disciplina si scopulu ei. Prin ce se póte regulá viétia din scóla?“ La acést'a intrebare raspunde conferinti'a, cá viétia din scóla se póte regulá si trebuie sa se reguleze prin disciplina, a cárei scopu este pre d'oparte a dispune pre elevi pentru invetiamentu, iera pre dealta parte d'a delaturá totu, ce aru puté fi impededatoriu si nepriinciosu pentru invetiamentu. Cu acést'a domnu conduc. presentá urmat. tema: Cumu au sa fia compuse atátu legile scolastice, cátu si ordinatiunile, cele da invetiatoriulu eleviloru sei, Atátu acestea, cátu si celea trebuie sa fia:

1. possibile in privinti'a cuprinsulu.

1. categorice in privinti'a formeí adeca precise — cuprinse in pucine cuvinte si intielese.

3. sa fia in armoni'a un'a cu alta. Aceste

legi trebuie citite si repetite, dupacumu va cere

trebuintia. Unii din domni invetiatori disera, ca

trebuie citite mai de multe ori preste anu, dara domnu

conducatoriu, crede, ca este destulu odata, de

doce-ori intr'unu anu pentru baietii mai mici, căci

ei au d'a invetiá bun'a cuviintia printre lectiunile

din religiune si cele lalte objecte de invetiamentu

intr'unu modu practic. Mai departe sustinerea

loru in vigóre atárna dela autoritatea invetiatoriulu

respectiv, carea trebuie sa dicteze eleviloru

supunere si ascultare. Acumu vine la rendu alta

tema: „Unde au a s'enchepe momentele

elementariale religiunei. Dupa o

scurta desbatere conferinti'a crede, ca momentele

elementariale religiunei au a se incepe d'odata,

cum incepe baiatulu a vorbi, si se continua in

scóla incependu din cl. I si asiá mai departe. Ur-

meza alta tema:

„Propunerea istoriei biblice-

Ajunge cá religiunea sa se propuna

numai practice fara invetiarea memoratori'a“

Deliberându conferinti'a asupra acestei teme sustine in marea ei ma-

ioritate, cá aceste doce trebuie sa se conditiuneze

un'a pre alt'a, unde nu s'ajunge propunerea practica

sa ajute memorisarea si viceversa. Vorbinduse des-

tulu asupra acestei teme conferinti'a trece la ur-

mat. tema: „Greutátile cu scrierea

si citirea cu litera strabune si

delaturarea loru.“? Dupa o desbatere

infocata intráundu unii membrii in dispute filologice

domnulu conducatoriu inchieia acést'a discussiune

purtata cu multu interesu prin a dice, că scolarii sa se faca atenti la feliturimea tonurilor, la prelun-girea, apesarea și la semnele lor ce le diferite, cari acumu înainte, sa nu tréca nici o regula orto-grafica cu vederea, — astufeliu facendu invetiato-riulu și va puté usiurá și delaturá greutátile in ce-titu și scrisu.

Du acesteia fiindu tempulu inaintatu siedinti'a a III se inchiaia. — Siedinti'a a patr'a in 8 Aug. dupa amédi.

Dupa autenticarea protocolului din siedinti'a precedentá, domnulu conducatoriu pune la curentu ur-matóreatema: „O cercetare stricta asupr'a invetiatori-déca cunoscú bine metod'a noua in propunerea abc-loru, dariulu pe purintele Z. Boiu.“? Neputându toti respunde la acésta intrebare fiindu tempulu pré scurtu conferinti'a este multiumita cu vr'o 5-6 res-punsuri, in cari unii din membrii conferintiei au desfasuratu salutari'a metoda, de care au amintitu mai susu. Domnulu directoru dela Salisce dice cá aru fi bine, cându s'aru denumi anume comisari pentru d'a cercetá și ascultá pre respectivii inveti-atori in scóla, cându propunu. Acésta observare sa ié spre sciinti'a. Si cu acésta se inchiaia sie-dinti'a a 4 fiindu tempulu inaintatu urméza servi-tiulu devinu de sér'a.

Vineri 9 Augusta servitiulu divinu de dema-néti'a.

Siedinti'a a cincea inainte de amédi.

Dupa autenticarea protocolului din siedinti'a precedentá, domnulu conducatoriu pune la curentu ur-matóri'a tema; „Observári seriose a-supr'a forme i esteriore și cu-prinsulu interioru alu abcdariu-lui de parintele Z. Boiu.“?

Se scóla domnulu invetiatoriu dela Boiti'a Necu-lae B o h e s i u și intre altele dice, cá charti'a este pré subtile, literile pré mici și neintregi: vorbe, cari s'an mai repetitu și in alti ani in sa fara nici unu efectu; — in fine domnulu conducatoriu dice, ca nu este multiamitu cu abcdariulu din cestiune din caus'a multimei de alfabeturi, cari ducu pre mi-culu elevu la o confusiune teribila și doresce, cá pre venitoriu abcdariulu sa se compuna numai cu litere strabune. Mai departe, ce se atinge de cu-prinsulu interioru, dice domnulu conducatoriu, inea este plinu de defecte; cáci constructiunile in locu sa fia precise și scurte, suntu lungi și intunecate cumu este de exemplu capu 75 Crutiarea in partea din urma a capului: „De n'asiu fi fostu si de n'asiu fi iocru tiatoriu nu mi asiu fi potutu aduná nemic'a, si asiá nici pre alii nu ia-siu fi pututu si nui'asiu pute a ajutá.“ Idei'a in constructiunile acesteia este fórte grea, cáci o ingreuna dicerile de prisosu, cari suntu subtrase. Alte bucáti de cetire suntu pré abstracte cumu este de exemplu la capu 76 alu 8lea rândú dicerea: „Si in data se descep-tá in elu poft'a cea rea, cá salu ié.“

Alte capete de cetire suntu pré grele pentru incepa-tori cumu e de exemplu intre altele si capu 86 „Cei patru frati;“ pentruca fantasi'a — desi se dice — cá este fórte viua in copii, totusi incepatorii nu suntu asiá puternici in fantasi'a poetica, cá sa póta cuprinde numit'a poesia cumu se cade. Cu acesteia trecendu conferinti'a mai departe domnulu conducatoriu presenta urmatóri'a tema spre resolvere: „Este de lipsa sa se propuna in scóla elementaria istori'a natiunala, și dupa care forma a invetiamentulu.“? Deschizandu-se discussiune asupr'a acéstei teme confe-rinti'a nu se indoiesce de locu, ca nu este de lipsa, sa se propuna si studiulu acésta in scóla elemen-taria, si si esprimá dorinti'a ferbinte, cá acestu studiu sa fia impreunatu cu geografi'a si sa se pro-puna pre bas'a cártii de cetire — metod'a de cen-tralisatiune — recomandata de domnulu conduca-toriu in disertatiunea sea scolastica. Dupa acésta se pune la curentu urmat. tema: „Prin ce póte desceptá invetiatoriulu simitiulu de rivalitate la in-vetiatura in elevi.“? Vorbindu multi asupr'a acéstei teme, conferinti'a lasa la bun'a chibzuiéla a inveti-atoriulu respectiv d'a ajunge la resolverea norocósa a acéstei teme si trece la alta tema: „Cumu s'ar introduce in scólele popularie pomologi'a si padu-ritulu.“? Acésta tema din punctulu de vedere alu importantiei este asiá de momentósa; incátu dela norocósa ei resolvere au atarnatu si atarna inea veni-toriulu a milione de ómeni. Dupa o desbatere destulu de lunga domnulu conducatoriu dice, cá luându-se in vedere starea scóleloru nóstre de adi fórte cu greu se voru putea introduce pomologi'a si paduritul. Dice ca ni'aru trebú scóle de repetitiune cá in Ger-mani'a, unde pre lánge altele sa se predea lectiuni

practice și cu privire la acestu isvoru de castigu alu ómenimei. Si cu acésta tema s'a inchiaiatu temele destinate pre anulu 1868.

Conformu programei sau compusu urmátóriele teme pre anulu venitoriu:

1. Modulu propunei gramaticiei pre bas'a cártiei de cetire.

2. Necesitatea esercitiiloru verbali si scripturis-tice si modulu propuneri loru in scóla popularia (Stilistic'a).

3. Modulu desvoltárei puteriloru spirituali in e-levii a ideiloru, a memoriei, fantasiei de o parte; iéra de alta parte a simtiamentelorú si nisuintelorú. Si cu acésta incéta desbaterile si radicându-se Precin-sti'a Sea parintele Protopresbiteru Ioanu Hane'a, inchide conferintiele prin a dice între altele, ca fia-care sa lucre mereu in vie'a domnului; iéra dom-nulu conducatoriu si permite a multiamí Pre cin-stieloru: par. Prot. Ioann P a n o v i c i u si Ioanu H a n e ' a pentru deslusirile, cari au binevo-itu a ni le impartasi in decursulu desbateriloru si in-torcendu-se cátra d. invetiatori le doresce zelu in chiamarea cea grea de invetiatori, dicendule, ca fia care va doce cá si d'nsulu cáte o suvenire placuta inainte de a se desparti unii de alii si cu acésta le rostí unu „la revedere.“

Nu suntemu provocati, dara posedemu drep-tulu a ne face si noi celu putinu o observare la cele impartasite asupra conferintieloru de mai susu. Acésta observare e, ca pentru sesiunea acésta a fostu pré multe puncte de desbatutu, cari in partea loru cualitativa receru desbateri mai lamuri-tórie, cari sa deslege in unu modu mai inten-sivu si mai satisfactoriu intrebárele ce se punu. Asiá cele dóue puncte ce s'au lasatu la buna chibzuiéla invetiatoriloru, pre cetitoriulu reportu-lui lu lasa fórte nemultiamitu sílu aduce la enge-tarea, ca conferinti'a, séu nu a avutu patinti'a, séu putinti'a de a deslegá aceste cestiuni, ceea ce noi, cari cunoscemu capacitatile de invetiatori, ce le po-sedemu in aceste dóue tracturi, din cari s'au com-pusu conferinti'a, suntemu departe de a o presu-pune. Asemenea ni se pare ca intrebarea despre esteriorulu si interiorulu Abcdariulu meritá o desle-gare cu multu mai firma, ori in care directiune aru fi essitu deslegarea; afara de aceea ni se pare ca desbateria cestiuni acéstei'a nici nu a fostu impa-rita dupa cumu se vede a fi fostu pusa. Fára de a pretinde ca parerea nóstra sa fia normativa cre-demu ca va fia bine, déca pre venitoriu, intrebárele voru fi meditate si studiate bine de membrii conferintiei, déca voru ilustrá densii cu exemple din praes'a ce si a pututu castigá in-si-si din scóla si cu ce a cetitu dela alti invetiatori re nu-miti si déca cu o asemenea pregatire, convenindu invet. voru luá pre rendu fia care intrebare desba-tându-o din diferitele ei puncte de vedere. La tóta intemplanca sa nu se pérda din vedere viati'a poporului nostru, cáci fara de acésta invetiamentulu, ori in care ramura a sea, póte intemplaná greutáti, pre cari unu invetiatoriu nici odata nu le va puté in-vinge. Deci repetimú putine cestiuni pentru o sesiune, studiate si rumegate si in fine intemeiate pre praes'a din scóla, fara desconsiderarea vietei poporului din care suntu scolarii: — suntu postalatele in urm'a cá-roru putemu acceptá unu resultatu satisfactoriu alu conferintieloru invetiatoresci.

Red.

Memorandulu

Romániloru din Scaunele filiale ale Salistei si Talmaciului.

(Urmare.)

Si cu tóte acesteia s'au datu si promisú siep-teloru judetie pre la 1861 despagubiri pentru pa-menturile, ce au fostu in posesiunea granitieriloru din Orlatu si Sin'a.

Curendu dupa accorde iérasu au venitu si scau-nulu Salistei sub oficialii sasesci (pareni se dupa ce s'au mai indreptatu sasii) dupa cari asiá s'au o-táritu in statutulu cibiniu din an. 1698 Capu VIII: „Die Herrn Selister Richter sollen in dem Selis-ter Stuhl Recht u. Gerechtigkeit befördern, gute Ordnung in den Anlagen nach Proportion der Leute halten und auf alle Weise Sorge tragen, damit die Selister Stuhl Dörfer und Leute conser-virt bleiben mögen, benanntlich sich beiden su-premis officialibus Rathsholen.“

Acésti supremi oficiali in sa cu iudicii scaunu-lui din inceputulu secululu alu 18 au inceputu si mai multu a ne apesá, ba cu neobosite incercári,

a ajunge acolo, unde in secululu trecutú nu au pu-tutu, adéca a ne aduce in stare iobagionala. Ei au inceputu a-si indieci venitele lorú, „in sortem sa-larii“, si cele ce se plateau in consulu Andreanu-lui, d. e. din vama oiloru au facutu o vama pen-tru oi si alta pentru miei (Schaf u. Lämmermuth, si altele.

Tóte acesteia lesne si fára temere le-au pututu face, déca considerámu, ca de pre la inceputulu secululu alu 18 tóte causele sasiloru la Gubernu le referá si decidea consiliariulu sasu (asiá se plán-ge Banffy in reportulu sea din 10 Martiu 1704: „non agunt iudicem in consilio et conferentia, ve-rum procuratorem... officialis sa-xo tuetur et agit causam saxonum etc.“)

Incercárele sasiloru asupr'a nóstra inea nu au fostu factice, ci prin influenti'a lorú la Gubernulu tieriei numai ascunse, si s'au manifestatu mai alesu intr'acolo a aduce in conscriptiunile regnicolarie, cele dese ale acéstei seculu, numirea de „bonum“ si bonum septem iudicum“ despre pamenturile nó-stre si a-si insusi in acesteia conscriptiuni unele si altele prestatiuni din comunele nóstre, ba chiaru si pamenturi, mai alesu muntii, dupa cari specu-lan de atunci siepte judetiele, cáci tocm'a de acea metoda ómenii nostri nu sciau nimic'a.

Asiá s'au facutu conscriptiunile din anii 1712 si 1713, in cari-si adscriu sasii muntii (nervus re-rum alu locuitoriloru) in sa numai intr'acolo, cá ofi-cialii sasii, cari se numeau „domni“ ei arendase pre acésti'a la locuitori, ceea ce in sa nu au fostu dreptu, cáci protocoálele teritoriale, intitulate: „protocolu cambionum, fassionum, mutuum etc. . . . sedis Se-liste“ arata, ca locuitorii au avutu párti de pro-prietate privata in muntii, care si-o au vendutu, schimbatu, ereditu etc. si s'au trecutú acolo cá la protocolulu fundatu.

In sa acesteia protocoále le purtau si scriau ju-decii scaunali si le pastrau apoi la Sabiuu, lasandu pre locuitori in cea mai buna credinti'a.

Cu tóte in sa sasii nici cu conscriptiunea din 1712 nu au fostu indestulati In an. 1721 si 1722 s'au facutu o conscriptiune regnicolara mai mare, in cari d. e. comunele scaunulu Saliste iérasu s'au numitu „pagi ex bonis septem iudicum“ (ceea ce in accorda nu s'au disu) remanendu tóte numai la numire, cáci locuitorii suntu trecutú aci cá „posses-sionati homines“ apoi dreptulu crijaritului e scrisu, ca unu dreptu liberu alu fia-cáru locuitoriu din co-mune, pentru a cáru escriere fia-care platea o taxa in casa alodiala a comunei. (Popinem habent libe-ram, unigenique hospiti, educilatar tamen pro uno rati-vini comunitati dare tenetur fl. 1; molas fa-rinacas privatae personae habent . . . . decimas ex frumentis, nequidem ex ovibus vel agnellis dant, sed redimunt illas a dominis suis cibiniensibus (ju-dicii scaunali fl. 45 . . . etiam ad vendendum ligna focalia sufficientia habent. . . .) dreptulu moraritului, cá unu dreptu privatú alu lo-cuitoriloru, si acésti'a cu proprietate deplina in pa-mentu, apoi tóti eliberati de tricessima (Marchio expositi non sunt) Pre lánge acesteia in sa totusi si-au adscriu sasii vama vechia dela oi si porci, ca o decima, ce s'aru luá dela oi, miei, si alte so-iuri de vite, apoi dela bucáti; apoi si-au introdusu pentru judecii scaunali, de cari se dice: „qui sunt procuratore instituti“ unu feliu de taxa a. n. „ta-xam commissarialem“, adscriendu-si si unu feliu de „teloniu“.

Tóte acesteia au fostu numai o gramadire a esactiuniloru in folosulu oficialiloru sasii, dela cari erau si ópriti prin lege.

Din contra trebile scaunulu erau cá si mai inainte; si despre comunele scaunulu se dice: „administraverunt taxam commissarialem in manus domini Iacobi Szasz duobus dominis cibiniensibus, qui sunt procuratore constituti; a d sedem Szeliste omnia servitia et mandata praestabunt“, prin urmare nu la Sabiuu.

Despre muntii si paduri dice conscriptiunea: „tempore suo 300 porcos proprios in fagis suis saginare possunt. Habet, verum ect, sedes ista Szeliste 25 montes“.

In adeveru s'au si aflatu scaunulu Salistei in posesiunea acestoru muntii, la numeru 25 — cá si scaunulu Talmaciului in muntii sei — in factica po-sessiune pana la an. 1766, cându dupa infintiarea grantiei militare apoi s'au datu unii dintre muntii in folosirea grantiieriloru.

Devenindu in tempurile acelea granti'a in certa intre Austri'a si Romani'a, s'au dechiaratu din a-

cești munti ai scaunului Saliste 13 munti de ai Transilvaniei, și asiá s'au numitu „muntii revindicati“ in an. 1766, și s'au datu in folosirea granitierilor, cu acea conditiune, ca proprietarii lor de pâna aci, se primésca o desdaunare amesurata pentru ei fâra a se numi siepte judetie espresu cá proprietari.

Fiindu atunci intru tôte scaunulu Salistei și alu Talmaciului apesatu de jugulu oficialilor sasesci, și reprezentati de ei, au intrevenu la predarea muntilor totu ei, aratându pre a. n. siepte judetie de proprietarii muntilor.

Cu tôte acestea, decurgendu pertractările pâna in anulu 1813, s'au decisu, cá pretensiunile sasilorlu asup'ra acestorlu munti (dintre care 12 munti nerevindicati, au remasu pâna astadi la scaunulu Salistei) nu sunt documentate.

Totosi la an. 1863 s'au predatu acei 13 munti ai scaunului Salistei, fâra nici unu procesu, fâra nici unu documentu, și fâra a se intrebá Salistenii și Talmaceni și totu asiá și muntii scaunului Talmaciului, celorlu siepte judetie, și universitâti sasesci, pre cea mai nedrepta și ilegală cale, promitiendu-se sasilorlu inca și enorme desdaunări pentru acești munti din fundulu statului !!

Inca și in anulu 1769 s'au constatatu muntii de jure cá ai nostri, in care anu Maria Theresia au demandatu, a se dá reprezentantilorlu scaunului Salistei, conscriptiunea din an. 1721—1722 „pro futura eorum cautela“.

Si aici in acestu rescriptu alu reginei Maria Theresia se numescu acești reprezentanti „providi iudices et jurati“ și de scaunu se dice:

„Sedi nostri saxonicali cibiniensis in gre-miata“.

Sasii nici cu acésta conscriptiune nu au fostu multiamiti, ci in an. 1727 au cerutu dela rege, a se face o noua conscriere a a. n. bunuri ale 7-lorlu judetie, diet'a din an. 1730 au respinsu acésta cerere dto Clusiu in 22 Iunie și au dechiaratu conscriptiunile din 1721 și 1722 de valide și legale...

In anii 1750, 1754 și 1762 ierasi se pregatiseră nisce conscriptiuni, prin staruinti'a sasilorlu, mai alesu cu ocaziunea regulatiei a. n. Seebergiane in fundulu regescu.

In an. 1766 insa s'au concesu inca o conscriere pre cale legala, la care s'au ascultat si locuitorii scaunului Salistei, si ai Talmaciului. Sasii insa s'au dechiaratu cu totul nemultiamiti cu acésta conscriptiune, din cauza, ca locuitorii nostri nu au vrutu a recunosce jus si jurisdictiunea dominala a sieptelorlu judetie.

In fapta inca si acum au traitu ómenii nostri asiá de liberi cá mai inainte, cu dreptulu liberu alu regaleloru lorlu (crijmaritu, moraritu, macelaritu etc.), si cu deplina proprietate a muntilorlu, padurilorlu, si câmpului, precum arata chiaru conscriptiunile preatinse a. n. urbariale, dara mai alesu protocoalele teritoriale si divisionale ale scaunului Saliste, de cari inca de tempuriu s'au ingrigitu Sasii, a le luá in pastrarea lorlu, unde se afla si astadi, fâra a ni le estradá precum s'au demandatu prin repetite decrete aulice.

Asiá inca pâna la anulu 1803 si resp. 1811 au posesu Saliste in fapta esercierea dreptului de crijmaritu, ceea ce dupa art. novelariu VI din 1747, cari da „jus macelli et educilli“ numai domnilorlu terestrii, nu aru fi fostu cu putintia, cându amu fi fostu noi iobagi.

Vediendu insa sasii, ca pre cale legala si aperta nu-si potu ajunge scopulu, au pornitu apoi dupa anulu 1750 încóce cu cele mai stricacióse maiestrii si apoi cu cele ne mai audite violentii asup'ra nóstra spre a ne rápi drepturile si pamentulu; in loculu prea avutilorlu judeci scaunali, s'au esmisu dela Sabiiu nisce amplotiati in scaunulu Salistei sub nume de „spanus, provisor“ etc. cu Trabantii ai Magistratului Sabianu, cari au inceputu a guberná si tractá cu multu mai aspru cá deregatorii curtilorlu domnesci din comitate.

Aceste incercári pre fatia au desceptatu pre poporulu nostru, care mereu au strigatu dupa ajutoriu la dicasteriele regesci. —

Inca la anulu 1748 s'au vedintu directoratulu fiscalu silitu a incaminá procesu la forulu productionalu in contra sasilorlu, si ai provocá la aretarea documentelorlu, pre a căror'a basa pretindu ei domni'a nobilitaria.

Documentele insa tocmai asiá de p'tinu le-au produsu la forulu productionalu, cá si la diet'a din 1651, si sentintia pre care o au lungit'o sasii nu s'au pututu dá in meritoriu, cum vomu areta mai josu.

Intr'acestea insa s'au făcutu din partea regimului dispusetiuni pentru regularea proventelorlu in fundulu regescu, prin a. n. Regulatio Seebergiana prin comisariulu Seeberg, care s'au inceputu de pre la an. 1750.

Acésta regulatia intre altele au delaturatu tôte taxele si dările naturale, ce curgeau in pungile amplotiilorlu pâna aci, si au sistemisatu pentru oficiali salarie defipte. Taxele insa, ce se observau a se dá pâna atunci s'au regulatu in folosulu caselorlu alodiale ale comunelor, in totu fundulu regescu.

Asiá si in scaunulu Salistei, ceea ce scimu si de acolo, cá unu decretu gubernialu din anulu 1772 nr. 4411 s'au publicatu in scaunulu Salistei intr'acolo: ca tôte beneficiile s'au regulatu numai in folosulu scaunului. Vre-unu actu din regulatia Seebergiana insa pâna astadi nu amu pututu capeta dela sasi.

In fapta insa sasii si dupa acésta regulatia au trasu cu puterea taxe si naturale de pre locuitorii scaunului Saliste, pre aceea Gubernulu, la jalbele Salistenilorlu, s'au vedintu silitu a esmite o comisiune investigatóre la Saliste si apoi in urm'a aceleia, prin unu decretu din 16 Novembre 1764 a demandá Sasilorlu, ca se nu ceree a aduce pre scaunulu Salistei in j o b a g i e.

Neci aceste mandate nu au ajutat nimic, căci sasii se purtau, ca si mai nainte, si in fine rapira pre rendu pre Salistenii de tôte documentele, ce le mai possedeau. Vediendu Salistenii pericolulu, au castigatu prin mari greutâti, si mai alesu prin interventiunea directoratului fiscalu rescriptulu imperatescu din 8 Ianuarie 1771 dela Maria Theresia, prin care sau orenduitu si sau esmisu o comisiune din gremiulu Tabulei regesti din M. Vasarhely la fatia locului, care se se cercetése jalbele Salistenilorlu, si se asculte martori si asiá se compuna unu documentu scrisu despre drepturile si beneficiile scaunului si ale poporului.

Comisiunea au ascultat 231 martori parte din scaunu, parte din vecinele comune sasesti Omlas si Apoldu mare (Grosfeld) parte din comun'a Secelu, caritoti chiaru si sasii din Omlasiu si Apoldu unanimiter au doveditu si intaritu drepturile, possessiunile, mai alesu in munti, si beneficiile scaunului, tocma asiá precum le amu aretatu pana aici, din cele mai vechi tempuri, si de cari se despoiasc scaunulu prin Sasi dela 1755 încóce, pre rendu si cu incetulu.

(Va urmá)

Purcareni 12 Augustu 1868.

Domnule Redactoru! Binevoiti a dá locu acestorlu sire in pretiutulu Diurnalu Telegr. R: ca reflexiune la corespondinti'a Dom. N. eh. din Nro. 59. in privinti'a esamenelorlu semestrale din Brasiovu si in deosebire de pre sate, la care D. coresp. a asistatu ca óspe benevenitu. —

Dlu. coresp. N. I. M. incheie corespondinti'a s'a cu nemultiamirea esamenului din Purcareni, unde intre altele dice, — caus'a e necapacitatea invetiatiorului mándru arrogantu care se pare anu percepe din pedagogia nici o jota, ci a sciutu prin alte medilóce a-si castiga popularitate si sase sustiena spre dauná tinerimei. — D. D. Protopopu nu lipsi — etc., lérte-me Dlu. coresp. deca voi dice, ca dinsulu a vedintu destule schelete preamblanduse la Zezinu, dar n'a sciutu, ca acela, cu care a conversatu in aceia-si di si la informatu despre scóla din Purcareni a vorbitu din óre care intriga contrariulu si inca e unu scheletu, nu in corpu ci aiurea —

Sa vorbim directu. Dta Dle corespondinte a trebuitu sa intrebti mai deaprópe pre acelu D. care tia datu astfelu de informatiuni despre scóla din Purcareni, ca care sunt acele medilóce, prin care miamu castigatu popularitatea unei comune intregi, si si imprejuru, si m'amu sustienutu cá invetiatioriu in trens'a 7. ani de dile, afara de medilócele scólei? Ar trebui Dlu meu sa aibi de aface mai intâiu cu mine in persóna câtava vreme si dup'acea sa me declari publiculu de mándru si arrogantu. —

Pertruce nu tea informatu acelu conversante si despre acea, ca mii de scintele verdi miau esitu din ochi pâna cându amu adusu sase faca si ispravésca pomposulu edificiu scolaru, care l'ai vedintu? si ca eu insomi din paralele mele amu intrebuintiatu in anulu trecutulu spre sevarsirea lui.

Deci tia tacutu si acea, ca de cându sunt eu invetiatioriu in Purcareni, scóla acést'a a datu din sine elevi, cari prin esamenu formalu au intratu in clas'a a III si a VI normala in Brasiovu si Nrulu elevilorlu sub mine s'a urecatu la 90 115. umblatori pre fiecare anu si ca prelânga elevi amu invetiatu chiar ómeni betráni, cari nu scia unici o jota? Mai departe, dece nu ti-a spusu, ca impregurările scóle din Purcareni sunt asfelu, încátu unu singuru invetiatioriu fia chiar filosofu, nu gimnasistu cu 5. clase ca mine, nu e in stare a reusi cu tôte (trebile bis. si scol.) bine pre de plinu la felu? Observedi, ca comun'a acést'a anca nu póte tienea doi invetiatiori, ci dupa vreme. —

Deca conversantele Diale ti-aru fi descoperitu aceste, si altele afara de acestea, care nule mai insiru de astadata, Dta. Dlu. meu de siguru ai fi scrisu in corespondintia altu ceva despre scóla din Purcareni, cu atâta mai vertosu, căci din cele 14. esamene date de mine numai 3. de véra, de earna nici unulu, au reusitu cu sporiu neindestulitoriu si acestea nu din caus'a necapacitâti mele, séu a arrogantiei, ci din caus'a evenemintelorlu esterne. — Celu dintâiu esamenu de vara cu sporiu pucinu a fostu celu din var'a anului 1864. din cauza, ca cei mai buni elevi trecându in timpulu primaveri la economi'a parintilorlu in tier'a vecina, cecece se întâmpla de comunu primaver'a intrasfelu de comune, unde locuitorii, suntu economi de vite, ceilalti prin departarea acelorlu desgustati au amblatu fórte ne-regulatu; ajutoriulu pol. n'a lipsitu ci au fostu mai multa i diadaru. — Alu 2-lea esamenu cu sporiu pucinu a fostu celu din var'a anului trecutulu, din caus'a bólei varsatului, care a cuprinsu in lunile lui Martiu si Aprile dóua tertialitâti din elevi, eu ensumi amu jacutu de acésta bóla greu coprinsu 5. septamâni, prin urmare in semestrulu intregu a fostu cercetata scóla reu afara de acea ca in 7. septamâni a fostu cu totul inchisa. — Alu 3-lea esamenu nemultiamitoriu a fostu cestu de acumu totu din caus'a absentiorlorlu. — Aduti aminte dlu meu, ca dojan'a D. D. Protpu a tintitu mai multu asup'ra absentiorlorlu, decâtu asup'ra mea. Despre celalalte esamene se póte convinge ori cine mai multu de acolo, ca din cei 168 elevi esiti din scóla comuneei Purcareni instruati de mine numai 14. individi vei gasi, cari nu potu ceti indestulu de bine; ceilalti fara deosebire cetescu, scriu si socotescu bine. — Astai Dlu meu, adevéruulu puru despre scóla din Purcareni; cecece atinge espressione D-tale — „baieti de mai multi ani in scóla recitau la declamatiuni in cetire dabiá se miscea, — postesce in Febr. a. ven. si te convinge, ca vei aflá ceteti nu asiá de multi ani in scóla, cari suntu póte ca si ai Diale, si si acuma erau din tránsi ceteti buni; dar ce dice proverbulu? „reulu se vede totudéon'a mai tare, decâtu binele“ — A. Váju.

Varietâti.

*. Recrutatiune. Dupa fói'a oficiala in 12 Octovre a. c. se va incepe recrutatiunea si va durá pâna la 14 resp. 21 Noemyre a. c. Clasele care se voru chiamá la recrutare suntu a celorlu nascuti in 1847, 1846 si 1845. Favorile care le aduce cu sine legea cea noua de inarmare se estindu asup'ra tutororlu tinerilorlu din clasele amintite si cari nu voru fi asentati — dice fói'a oficiala.

Nr. 3647
civ. 1868.

EDICTU.

Din partea magistratului Sabiiului se publica prin acést'a, ca dlu Stefanu de **Hannenheim** a documentatu indreptatirea sea la esercierea advocaturei si ca in 1 Septembrie a. c. si va deschide cancelari'a sea de advocatura in cas'a nrulu 359 din strad'a Pintenului in Sabiiu.

Magistratulu cá judecatoria.

Sabiiu 27 Augustu 1868.

Burs'a de Vienn'a.

Din 21 Augustu (2 Sept.) 1868.

Metalicele 5%	57 90	Act. de creditu	210 50
Imprumut. nat. 5%	62 15	Argintulu	112 75
Actiile de banca	725	Galbinulu	5 43